

Música per Setmana Santa

Observo que l'avorriment —i no parlo del motivat per causes patològiques— pot derivar igual de la superació de tot allò que és donat per a omplir la nostra vida com de la incapacitat personal d'abastar-ho. No estaria pas malament de fer un estudi que tractés el tema en tota l'extensió que mereix. En ell hi hauria d'entrar forçosament la consabuda crítica a certs mètodes pedagògics, a certs tipus de formació religiosa i a l'educació estètica, aquesta de conseqüències més importants que el que hom pugui imaginar.

Deixem de banda tot prejudici que vagi en contra de la Cultura occidental. Sembla que darrerament algú n'abusi i, fins ara, sols he pogut observar que les diverses crítiques severament contràries a ella tendeixen o bé a proposar un canvi d'estil —potser convenient— o bé un canvi de base, actitud que pot ser perillosa si ens aconduïx a l'autonegació. A més, ni en la pedagogia, ni en la religió, ni en l'estètica, ni en la cultura, en general, pot dir-se que no s'hagin realitzat esforços dignes de tenir una difusió a l'escola, als escenaris, o als aparells familiars que estableixen contacte amb les emissores. Per tant, si hi ha prou reserves espirituals que permetrien exercir l'interès vers tota classe de temes i, fins i tot, triar entre ells, llavors, a què serà degut que mentre alguns badallen de tedi, ben justificat de part seva, la majoria fa el que bonament pot, en el fons, per distreure l'avorriment?

Fixem-nos bé que hem parlat de reserves espirituals. Per tant, això vol significar economia (?) dels tresors d'espiritualitat al·ludida, que no convé prodigar massa fàcilment a la llum del dia. Ja no cal dir com podem atribuir-ho —en unes i altres latituds geogràfiques— als interessos creats, obra que hom ha sabut realitzar molt més subtilment del què creiem i amb prou astúcia com per a fer-los sentir intensament, fins i tot, a qui no estiguí en condicions de crear-ne més enllà de les necessitats quotidianes. Algú em podria objectar que és possible la creació d'interessos específicament culturals, i no m'atreviria, en justícia, a contradir-ho, si bé cal tenir en compte que la pressa que vivim no permet l'arribada de res que reclami una activitat mental amb pèrdua de temps. De fet, els mètodes propagandistes que ens han arribat del país de la llibertat i els gàngsters escolleixen el pa espiritual de la massa, d'acord amb el dret de vot, o sigui, el màxim numèric de peticions obtingudes... després de previstes i preparades, sense plantejar, però, cap mena de possible indigestió, ja que es sol comptar amb l'existència, arreu, de bons estòmacs. Obrar altrament seria emprar el tan poc recomanable *dirigisme* que, amb tot, s'aprofita per a encarrilar i patrocinar la quantitat impressionant d'energia —diguem-ne sobrerera— que el poble, lògicament, desfoga en llur assistència als succedanis moderns del circ romà.

Com exemple —entre els innombrables— citaré el fet al qual es refereix el títol d'aquest comentari. La litúrgia cristiana i la de les esglésies catòlica i ortodoxa, en particular, no deixa d'ésser una obra d'art de l'espècie temporal (A part la plasticitat simbòlica de

les cerimònies). Podrà semblar convencional que l'arribada de la lluna de Setmana Santa obligui al recolliment i a la profunditat. Però l'ordre, en un "programa" unitari en llur transcendència i en l'obligació confessional de seguir-lo ho justifica, en tots aspectes. Socialment, en canvi, tot es desenvolupa de forma ben distinta. La passió en -minúscula- és terrible, fins i tot, en termes de religió, mentre en els succedanis ja esmentats del circ romà s'exigeix, o dona motius de sospita que se'n desvia (No hi ha més que recordar l'aforisme clàssic *Mens sana in corpore sano*). Per altra part, el prestigi del qual frueix l'Església, és causa de que els pols litúrgics prenguin un relleu importantíssim en la vida nacional. D'aquí en deriva la pressa —també!— en organitzar emissions de música "fina" (dic un terme que s'ha emprat) per Setmana Santa. I com que la difusió mesurada i progressiva de tanta "finor" cau fora de les "necessitats del moment", heus, doncs, l'avorriment organitzat perquè s'ha fet sinònim de profunditat.

Però tampoc els exigents, els que blasonen de cultura veritable, podran descansar de badallar, ja que tota la quantitat important de bona música religiosa espanyola segueix dormint en biblioteques i arxius, mentre la ferum de clàssic de qualsevol ària del "Barber de Sevilla" es fa perceptible, també únicament —o quasi— durant els dies Sants, quan, al meu entendre, el seu grau de religiositat no és pas molt superior al de la tan coneguda cançó "Cuando calienta el sol allí en la playa".

Fenomen com el de seguir essent inapropiat un tipus de programació tan *cuidadosament reservada* és explicable per la mateixa pèrdua de contacte amb el gènere i amb llurs naturals distincions específiques. En sentit invers, es produeix molt freqüentment el mateix abús de confiança i la mateixa inconseqüència cada vegada que ens és possible d'escoltar, per sorpresa, —i amb la sorpresa és molt cosa del temps especular-hi— noms divins entre els ritmes de moda. Una missa de qualsevol mestre antic de la Capella Reial o de l'església de Santa Maria del Mar és un anacronisme d'una pesantor inexplicable, ja que reclama un esforç d'atenció si la volem valorar. I això succeeix malgrat molt legítimament s'hagi reclamat, des de fa temps, l'exaltació de tots els valors propis, nacionals o patriòtics. En canvi, he pogut escoltar una cançó en la qual es deia que "Dios es un bromista" i llegir un llibre que parlava sobre "un Dios de segunda división". Per tant, crec que, a fi de poder arribar a entendre les bromes divines i classificar "l'equip" celeste, seria qüestió de començar a pensar en la necessitat de crear una censura del gust, mesurar bé el seu abast, calcular les possibilitats de llur existència i discutir el dret que exerceixi la seva missió orientadora. No cal dir que no parlo pas massa convençudament que això sigui factible, però, en tot cas, sempre seria convenient d'intentar-ho, malgrat podem comptar, per endavant, amb la reprovació de molts que "es passen d'actuals" i la d'altres que, incomprendiblement, defensarien els seus interessos.

JOSEP CERCOS

**B
A
R
B
E
R
S
H
A
C
U
R
R
A
N
H**

c. Santa Eugènia, 8
☎ 20 30 80
GIRONA

